

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekeplal se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava en dan, izvenredni nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošli prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrť » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnishvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrť » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 285.

V Ljubljani, v četrtek, 10. decembra 1903.

Letnik XXXI.

Prepovedano predavanje v Ljubljani.

Poročilo, da je vlada prepovedala v Ljubljani predavanje g. Orlovca o zgodovini in razmerah v Makedoniji, je opravljeno ogorčilo vse slovanske kroge. V Avstriji smejo predavati pruski pastori ter širiti nemško irredento, predavati so smeli o Burih, predavati smejo o tem in onem, samo ne o turških grozodejstvih v Makedoniji proti slovanski in krščanski raji, za katero je nedavno sam cesar Fran Josip daroval 10.000 kron. Ni čudno, da na Balkanu niti slišati nečedejo o Avstriji radi njene — politike. Radovedni smo, ali vlada dovolj javno predavanje o Makedoniji, katero priredi ta mesec »Slovanski klub« v Pragi, kamor so povabljeni tudi zastopniki vseh slovanskih klubov v drž. zboru. Zato je jako umestna interpelacija, katero so včeraj dr. Susteršič in tovariši vložili na gosp. min. predsednika. Interpelacija se glasi:

»Dne 6. t. m. je bilo v Ljubljani napovedano javno predavanje gg. Orlovca in Stojandčeva o razmerah v Makedoniji. Zanimanje za napovedano predavanje je bilo mej prebivalstvom jako veliko in udeležba bi bila mnogobrojna. V zadnji uri pa je c. kr. dež. vlada v Ljubljani prepovedala to predavanje. Vsled te neutemeljene in iz trte izvite prepovedi je bilo prebivalstvo naravnost ogorčeno. Da bi dež. vlada prebivalstvo pomirila, je razširila očitno izmišljeno vest, da se je prepoved izvršila na ukaz ministrstva. Podpisani torej vprašajo gosp. min. predsednika:

1. Ali se je prepoved izvršila v sporazumu z ministrstvom?
2. Ali more nj. prevzvišenost opravičiti to prepoved?
3. Ali hoče poučiti deželno vlado v Ljubljani, da v bodoče take neopravičene prepovedi shodov opusti?

Iz dežele neverjetnostij.

Iz Celovca se nam piše: Vladni mlini počasi meljejo, ali pa morda sploh ne. Dr. Körber je sicer zagotavljal, da koruškim Slovincem od njihovih starih pravic ne mara ničesar vzeti in je celo obljubil, da bo dal naše jezikovne odnose preiskati, toda rop se nahaja še vedno v posesti naših narodnih nasprotnikov in g. dr. Körber ni še menda nič storil, da bi ga jim iztrgal iz njihovih grabežljivih krempljev in nam vrnil stare pravice. Vsaj dva slučaja iz najzadnjega časa kažejo na to. Dne 3. t. m. bila je v Velikovecu krzenska razprava. Tožnik, toženka, vse priče bili so Slovenci; sodnik in zapisnikar znata slovenski; tožnika je zastopal dr. Brejce, toženko dr. Mravlag, ki je sam priznal, da zna slovenski, kedar hoče. Kljub temu morala se je razprava vršiti nemški, ker je dr. Mravlag tako zahteval. Dr. Brejcu se je zopet prepovedalo govoriti slovensko in mu grozilo s kontumacijanjem. Za pravo ilustracijo te posli-nemške razprave pa so poskrbele nekatere priče, ki so slovensko izpovedovale. Njim tega sodnik seveda ni mogel braniti, toda Bog varuj, da bi dr. Brejce slovensko izpregovoril! O ti uboga justica, kako te maltretirajo tvoji lastni uradniki!

Drug značilen dogodek pripetil se je dne 9. t. m. pred okrajnim sodiščem v Celovcu. Civilna tožba Slovence zoper Slovence; vsi udeleženci znajo perfektno slovenski — tudi zapisnikar —, samo zastopnik ene slovenske stranke je Nemec. Dr. Brejce hoče govoriti slovensko, sodnik — rojen Slovenec! — mu brani, ga opominja in grozi s kontumacijo. Ker se dr. Brejce ne uda, mu vzame besedo! Nato začne obravnavati z njegovo stranko; a glej spaka, tudi stranka ne mara odgovarjati nemški. Sodnik: Pa saj jaz vem, da znate nemški. Stranka: Znam, pa ne bom govoril. Sodnik: Vas bom kontumaciral. Stranka (ironično prikimajo): Le storite, kar se vam zdi prav! Sodnik (nato proti nemškemu zastopniku): S stranko pa ne smem tako postopati (t. j. kakor sem ravnal z dr. Brejcem)! In razpravljalo se je potem slovensko-nemško kakor nekdanj! Samo da le dr. Brejce ne govori v razpravni dvorani slovenski! Tega se ne dopusti za nobeno ceno — kajti potem bi

bili zopet na potu do uveljavljenja ravnopravnosti! — Človek se vprašuje vzpričo takih dogodkov: Ali nimajo prav nič spoštovanja do sebe in do svojega talarja ti čuvaji pravice, ko proti svojemu prepričanju — to pogosto sami povdarjajo! — pravici tako neštevno drzno bijejo v obraz?! — Gospode poslance svoje pa ponovno prosimo: Stopite g. Körberju na kurja očesa, da se bo spomnil, da med pošte-nimiljudmi obljuba dolga dela!

Državni zbor.

Dunaj, 9. dec.

Siba za poredneže.

Da se v avstrijski zbornici dogajajo stvari, katerih se mora sramovati vsak resnejši človek, to je znano gotovo že tudi antipodom. Zmerjali so se že z »lopovi, cigani, barabami« in enakimi psovskami. Za časa nemške obstrukcije so si tudi zijala kazali in v obraz pljuvali. Ako so n. pr. šolarji tako razposajeni in podivjani, je pač šiba najboljše zdravilo in učilo za take poredneže. A kaj naj stori slaboten predsednik v poslanski zbornici, ako vse divja in kriči, da niti ne razloči besede? Najbolje je, da ali molči ali sejo zaključí. Ako pa se to vedno ponavlja za vsako malenkost, potem za razgrajade pač ni druge pomoči, nego da se jim torba obesi na usta ali da se postavi pred vrata.

Da morda kdo krivo ne tolmači mojih besed, takoj pripomnim, da je po moji sodbi in prepričanju v gotovih slučajih obstrukcija opravičena. To prizna tudi dr. pl. Grabmayr, ki je postavil dolgo in stvarno poročilo o premembah poslovnika. Ako n. pr. v državnem in deželnem zboru večina, ki morda niti ne zastopa večine prebivalstva, kruto in zaničljivo prezira, strahuje in zaničuje manjšino, tedaj je viharen odpor ogorčene manjšine le naravni izraz užaljene duše, opravičen silobran proti brezobzirnemu nasprotniku. In take obstrukcije ne more preprečiti noben predsednik, četudi ima najboljši poslovnik v rokah.

A drugače je, ako hoče zbornica onemogočiti ali vsaj omejiti brezmejno in brezobrazno podivjanost, ki se pojavlja brez vsakega stvarnega razloga. Kaj n. pr. moremo

reči o poslancu, ki preti, da hoče »bajto« (zbornico) zažgati? In ako predsednik takega omikanca pokara, je v nevarnosti, da mu črniki prileti v glavo. Torej o tem so vsi dostojni ljudje edini, da mora predsednik dobiti boljše šibo v roke, s katero more krotiti razposajene in kričave poslance. In to je mogoče s primernimi premembami poslovnika, ker sedanji je v vsakem oziru pomanjkljiv.

Toda nemški levičarji bi radi zadušili le češko obstrukcijo, sami pa imeli »prave« roke, ko bi se morda povrnil časi, ko je v zbornici odledeval »železni obroč« slovanskih strank na desnici in nemških konservativcev. Zato je bilo že iz početka jasno, da so bili predlogi glede premembe poslovnika mej onimi sredstvi, s katerimi hočejo ozdraviti avstrijski parlament. A vse to je prazna stvar, dokler niso ustvarjeni pogoji za spravo in mir mej avstrijskimi narodi. To pa se zgodi, ko bodo imeli zakoni glede ravnopravnosti veljavo tudi za Slovane in ne le za Nemce. Najmanj pa je pričakovati, da bi ta zbornica s e d a j zboljšala poslovnik ter si spletla brezovko, s katero bi mogel odločen predsednik ali brezozirna večina strahovati opozicijo in sploh manjše stranke. In ta namen ima poslovnik, ki ga je izdelal odsek ter predložil zbornici.

Da je posl. Schaffl v zadnji seji predlagal, naj pride prememba poslovnika kot prva točka na dnevni red, in da je ta predlog soglasno obveljal, to pač ni še znamenje boljših časov v zbornici, marveč dokaz največje konfuzije in apatije. Kdor se potaplja, ne išče klobuka v valovih, marveč skuša rešiti golo življenje.

Sicer pa so soc. demokratje in Vsenemci že pred meseci povedali na vsa usta, da ne pripuste razprave o premembah poslovnika, kar pač omogočuje obstrukcijo večjih strank, dočim manjšini naši usta in veže roke. Četudi je torej minoli petek zbornica soglasno to točko postavila na prvo mesto dnevnega reda, je že tedaj bila splošna veselost jasno znamenje, da iz te moke ne bode kruha, dokler temeljito ne popravijo peči.

Prememba ustave.

Začetkom današnje seje sta ministrski predsednik in železniški minister do 2. ure odgovarjala na razne interpelacije. Sam dr. pl. Körber je odgovoril na več nego 50 in-

LISTEK.

Pisma s pota.

Poljski napisal H. Sienkiewicz.

Post. Podravski.

(Dalje.)

New York me nikakor ni presenetil, marveč me je naravnost razočaral. Vsako evropsko mesto ima svojo posebnost, ki je vredna, da si jo človek ogleda. Pariz jih ima na tisoče, takisto tudi London. Dunaj ima svojega Štefana, Berlin svojega Kaulbacha, Bruselj Wirtza in sv. Gudulo, Benetke svoje kanale, Rim papeža in Stari Rim, Kolin stolno cerkev najprvo na svetu, Krakov Vavel in Matejka, Varšava dobro voljo, s katero je potlakana, velike ljudi za mala opravila, najdaljše jezike na svetu, Saski vrt in splošni blagor v podobi piškavega oreha, na katerega piska kdor hoče in kakor hoče. Povsod je spomenik, povsod gleda raz obzidje na tebe, ako že ne od štirideset vekov, kakor je nekdo povedal pri obedu varšavskega jubilanta, tako vsaj nekoliko desetih vekov; povsod vidiš zgodovino, začrtano v zidovje in kamen, povsod narodno individualnost, povsod kak ideal, čigar začetek tiči v mračni minulosti.

V New Yorku ni ničesar. Poglavitne redkosti v mestu so hoteli in banke, ali z

drugimi besedami: tu ni nikakršnih zgodovinskih spomenikov, nikakih redkosti. Zgodovino Zedinjenih držav išči v Vašingtonu; v New Yorku so zgolj trgovci. Kupčija, kupčija in kupčija, business (delo) in business; evo, kar vidiš od jutra do večera, o čemer ne prestopa sliši in čitaš. Na prvi pogled ne opaziš, da bi v tem mestu bival tak ali tak narod, marveč se ti zdi zgolj velika skupina trgovcev, obrtnikov, bankirjev, uradnikov, nekaj kozmopolitičen ostrog, kateri ti ugaja po svoji velikosti, obrtniški živahnosti, vse-kako pa te dolgočasi s svojim enostranskim društvenim življenjem, ki ne producira nič drugega, nego denar. Ako bi hotel opisati to mesto, bi ne vedel kje začeti; ena ulica je podobna drugi, povsod je gibanje, truš in gneča, množica voz in omnibusev; prebivalci hité po ulici z rdečico na licu in tako urno, ko bi znoreli. To naglico vidiš povsod: pri zidanju hiš, ulic, hodnikov. Eno je izdelano skoro popolnoma, a drugo je šele pri-četo. Evo n. pr. Broadway; hiše so tu podobne onim v Londonu. Poleg hotela, od vrha do tal sezidanega iz belega mramora, stojé tu rdeče hiše iz opeke; tam je prazen prostor z znaki pogorišča; včeraj je bil požar, danes postavijo novo poslopje, in ako to jutri zgori, stala bo pojutranjima nova hiša. Tam vidiš cerkev, v kateri ljudje Boga hvalijo, rjoveč kakor teleta, v drugi kriče, zopet v drugi pa molijo po katoliško. Toda cerkve

so zaprte; kajti danes je delavnik, torej business človeku ne dopušča moliti. Sicer pa se cerkve ne odlikujejo ne po velikosti ne po starodavnosti; rekel boš: pozidane so v naglici. Okrog cerkev se nahajajo mala pokopališča, katera so tukaj bolj nego kje drugje kraj počitka; za temi so prodajnice pogrebnihi potrebščin, dalje izdelovalnice kret in nagrobnih spomenikov, in vnovič ulica. Blago, ki je razstavljeno v oknih, je čudovito sijajno in bogato, toda razvrščeno brez okusa. Na hodnikih pred velikimi šipami prodajalnic leže kupi smeti. Mesto je blatno, pomazano, slabo potlakovano, semtertja se nahajajo male kaluže črnega blata, ki vsled zamašenih kanalov ne more odtekat v morje. Kupi papirja od časnikov, poteptanih olupkov, jabolk in pomaranč leže povsod, na hodnikih in sredi ulic. Med krasnimi kočijami in omnibusi se prerivajo tovorni vozovi, polni velikih zavojev blaga, ali pa se izprehajajo svinje, o katerih nihče ne vé, čegave so. Svinj je tu obilno. Ušesa imajo razgrizena od psov. »Evo«, pravi Dickens v svojem opisu New Yorka, »kako se gnete svinja med vozovi in šetalcí. Samo eno uho ima, drugo so ji odtrgali psi v besni borbi na trgu, kjer je pokazala nenavadno junaštvo. Ta cenjena svinja se vede povsem tako, kakor kak pouličnjak izmed onih, ki žive tako imenovano krčmarsko življenje. Vsakega jutra odide ob določeni uri od doma, potuje

po mestu, pojé, na kar naleti, zvečer pa točno zopet pride pred vrata svojega svinjaka. Pri tem je malomarna, lena ter visoko ceni svojo neodvisnost, sovraži vsako nasilje ter ravna z vsako svinjo, kakor bi bila nji enaka.«

Sedaj je gotovo že manj teh živali, kakor jih je bilo za časov gospoda Dickensa, vendar jih je mōči srečati še sedaj več, nego v desetih evropskih mestih. Sploh, kar živim, še nisem videl tako nesnažnega mesta.

Pa vendar ne potroši nemara nobeno evropsko mesto toliko za vzdrževanje reda in za mestne potrebščine nego New York; toda žal, kakor so drugi uradniki, tako so tudi pri mestni upravi možje, ki so tako prečkani tatovi, da jih v Evropi ni dobiti iz-lepa takih.

Pozneje bom imel še večkrat priliko vrniti se k zlorabam podobne vrste, kakor tudi k vzrokom teh zlorab, sedaj pa se vrnem k opisu mesta. Ne daleč od City Hall stoji veličastno poštno poslopje, prirejeno tako, kakor nikjer na svetu. Vsaka večja prodajalnica, vsaka družba, celo vsak premožnejši zasebnik ima tu posebno skrinjico, označeno s številko. V to pogleda vsak dan ter najde pisma, pošiljatve in celo denar. Enako urejene so tukaj tudi banke. Za gotovo plačilo na leto se dobi v granit vdolano železno predalce, ki se zapira s kaj umetnim zapahom. V to je mōči najvarneje shraniti listine, zlato in dragotino. (Dalje prib.)

terpelarij. Zbornica je bila skoraj prazna ker tudi „vladna obstrukcija“ več ne vleče.

Ob 2. uri je dr. Fořt začel vtemeljevati svoj nujni predlog glede premembe ustave, ker soc. demokratje, vsenemški in češko-radikalni poslanci niso hoteli umakniti svojih nujnih predlogov, da bi prišla na vrsto razprava o premembi poslovnika. Dr. Fořt je govoril nad tri ure. Njegovi govori so navadno stvarni in zanimivi, a danes je govoril večinoma le stenografom. To je znamenje, da se ura zopet steka. Pravijo, da v kratkem odstopi dr. pl. Kőrber in da pride nov državnik, ki bo boljše navijal uro. Toda ur navijati ni težko, težje je ure popravljati.

Povodnji.

V današnji seji so dr. Susteršič, Suklje in Pogačnik vložili nujni predlog za državno podporo valed povodnji v Selski in Poljanski dolini do Medvod, a poseba Suklje in tovariši valed povodnji na Viču in ljubljanski okolici.

Pred otvoritvijo hrvatskega sabora.

Iz Zagreba 8. dec.

15. dec. se otvori hrvatski sabor, kar sem že pred nedavnim sporočil. Pravijo, da se snide sabor samo na par sej, da sklene indemiteto za prihodnje tri mesece in podaljšanje finančne negotbe. Da bo de sedanji hrvatski sabor to storil, je čisto naravna stvar, saj je ravno njegova večina kriva, da je prišla Hrvatska v finančnem pogledu v tako velike stiske. Toda drugo je vprašanje, da-li more in sme še sedanji sabor na tako lahkoumni način, kakor do zdaj, razpolagati z usodo hrvatskega naroda. Do zdaj je silil saborsko večino na izdajstvo proti svojemu narodu tiranski vodja, pregnani ban Khuen. Zdj ga ne bo več v zbornici, in nič več se ne bo zlobno rogal hrvatskim zahtevam v lice. Zastopal ga bo de njegov najbližji oproda, sedanji podban Sumanović, mesto se zmeraj bolnega bana grofa Pejachevića.

Gotovo se je podban premislil nastopati v saboru v duhu khuenovščine, saj mu ne more biti neznan, kaj se v najnovejšem času godi na Hrvatskem. V petdesetih skupščinah, na katerih se je zbralo na tisoče ljudstva, je bil najstrožje obsojen dosedanji vladni zistem na Hrvatskem. Narod poyšodi odločno zahteva svoje pravice ter sklepa enoglasno resolucije o splošni volilni pravici, o slobodi tiska, o pravicah hrvatskega jezika v vseh državnih strokah ter o samostalnih financah. Ta glas naroda je glas božji: Vsa Hrvatska zahteva svoje pravice, in po dosedanjih izjavah naroda nobena stranka na Hrvatskem do zdaj ni bila tako omražena v narodu, kakor mažaronska ali Khuenova. Zato se pa tudi privrženci te stranke ne upajo nikjer med narod. Od 70 mažaronskih poslancev ni do zdaj držal še nobeden skupščine s svojimi volivci, ker se le-ti sami ne bi upali priti na tako skupščino, ker jih je sram, da so volili take poslance. Biti privrženec khuenovščine, je danes največa sramota na Hrvatskem. In vendar se bodo zbrali 15. dec. ti nesrečni khuenovci na hrvatskem saboru, da zapečatijo svoje dosedanje pogubno delovanje za hrvatski narod.

A opozicija? Ona se bode temu gotovo uprla, toda preslaba je za zdaj. Brez dvoma pa bode zahtevala že v prvi seji tega zasedanja, da se sedanji sabor razpusti, ker večina ne zastopa pravega mišljenja naroda, kar dokazuje najnovejši pokret v zemlji. Naj se razpiše nove volitve na temelju splošne volilne pravice, da se tako pride do prave izjave narodove volje, katera se je do zdaj tlačila na nečuten način.

Ni dvoma, da bodo seje prihodnjega sabora burne, kajti opozicija, moralno podprta od celega naroda, bode mogla zdaj navzlic svojemu malemu številu vendarle odločno nastopati, mažaroni pa izgubivši svojega vodjo, ki je mesto njih delal, bodo ostali brez pomoči, a vrhutega obsojeni od naroda, se ne bodo mogli tudi nič več opirati na svoje volivce. Zato jih čaka hud poraz prej ali slej, a mi se samo čudimo, da hočejo ti ljudje z nekakšnim novim programom, ki ga je sestavil poznati uskok dr. Pliverić, stopiti pred narod hrvatski, katerega so varali s svojim vodjem Khuenom skoz celih 20 let. Hvala Bogu, da je narod spregledal, in da ne veruje nobenemu mažaronu več, tudi ko bi mu le-ta resnice pripovedeval. Narod pozna mažarone po dosedanjih činih, a ti so taki, da si radi njih želi narod otrestiti gospodstva mažaronskega čim prej.

Položaj na Ogrskem.

Mir je sklenjen, a obstrukcija vsejedno še ni končana. 12 opozicijonalcov, ali — kot sami pravijo — 18, vodi nadalje boj zoper vlado. Kaj resnega sicer ne morejo opraviti, a redno delo v parlamentu vsejedno motijo. To so pristaši ljudske stranke in Ugronove gruče; obstrukcijo hočejo nadaljevati na svojo pest, da bi se jim morda posrečilo

temperamentne in bojaželjne tovariše od Kossuthove stranke izvabiti v vesel boj.

Obstrukcija spravi lahko deželo v neprijeten položaj: zabrani lahko, da bi rešil parlament do konca leta državne potrebsčine. Tisza je torej še po mirovnem sklepu v zagati.

Začetkom včerašnje seje ni bilo v zbornici več kot 7 opozicijonalcov navzočih. Ti so nadaljevali obstrukcijo in z raznimi ugovori zoper zapisnik so potratili polovico seje. Potem se je nadaljevala razprava o rekrutnem kontingentu; govorili so trije poslanci.

Seje poslanske zbornice bodo, kot rečeno, v soboto prekinjene. V nedeljo se novo predsedstvo državne zbornice predstavi cesarju na Dunaju.

Iz Rusije.

Krvavi dijaški nemiri na vseučiliših v Kijevu, Moskvi itd., delavske demonstracije, ki so bile z vojaško silo brezobzirno udušene, kmetski izgredi, ki so segli po bliskovo od Charkova do Kavkaza, in slednjič umor notranjega ministra Sipjagina, vse to se je vršilo, predno je pl. Plehwe postal notranji minister, kar se je zgodilo 15. maja l. l. Kot se govori, je dal carju zagotovilo, da bo tekom leta napravil popoln mir v državi. Po imenovanju pl. Plehwe ministrom pa je minulo že poldrugo leto, a ne le, da svojega programa ni izvršil, so se nasprotja še bolj poostila in nemirni duh se je še pravzaprav vzbudil.

Zastopniki deželnih stanov, imenovanih »zemstvo«, so zahtevali zvečanja ljudskih političnih pravic, a Plehwe jih je skušal odvrniti od njihovih zahtev, in ker se mu to ni posrečilo, je poslal ukore onim zastopnikom, in jih celo odstavil, ki so videli v zvečanju političnih pravic in v omejitvi birokratičnega policijskega sistema povzdigo poljedelstva in zboljšanje kmetskega položaja. S tem je Plehwe prišel v oster razpor z deželnimi stanovci, ki so mu nasprotovali povsod in skušali razširiti svoje politične pravice.

Dijaški nemiri, delavski izgredi, revolucijska propaganda, nezadovoljnost med deželnimi stanovci, to je bilo na dnevnem redu, predno je Plehwe nastopil notranje ministstvo, a po njegovem dveletnem neutrudnem mrzličavem pobjanju in pomirjevanju je rusko javno življenje zadobilo povsodi še mračnejše lice.

Delavcev ni mogel preslepiti, ravnotako ni zadovoljil poljedelcev, ko jim je obljubil zboljšanje njihovega položaja, a jim ni hotel izpolniti njihovih zahtev po zvečanju političnih pravic. V kratkem je pričakovati zopet velikih nemirov. Naznanjajo jih delavski izgredi v južni Rusiji in na Kavkazu, krvavi napadi na visoke dostojanstvenike in prve dijaške demonstracije, ki so izbruhnile te dni v Varšavi in Kijevu.

Minister Plehwe ni pokazal prav nikakšne državniške zmožnosti; to spoznavajo tudi v najvišjih vladnih krogih. Vse njegovo delovanje je pod ničlo. Na nobenem polju notranje politike se mu ni posrečilo, da bi se obdržal na površju nad pogubno časovno strujo. Pač pa se je obrnilo vse na slabše. Zato bo ruska politika najbrže krenila drugo smer; tako gledé notranjih nemirov, gledé dogodkov v vzhodni Aziji in zlasti gledé Finske. V tej deželi se bo spremenil dosedanjí vladni sistem, ki je skušal raznaroditi Fince, a jih zato strastno ogorčil zoper Rusijo. Kot se poroča, bo minister Plehwe moral odstopiti.

Iz brzojavk.

Dunaj. List »Reichswehr« naznanja, da ima 30 bataljonov avstrijske vojske biti pripravljenih do 7. aprila 1904 za mogoči odhod na Balkan. 17 jih bo šlo v okupirani deželi, kjer bo vseh skupaj 53 bataljonov.

Dunaj. Češki klub je sklenil, da predlogi o plačah avskultantov ne bo delal ovir. Včerašnja seja državnega zbora je trajala do tri četrt na 6. uro. Danes, v četrtek, je zopet seja.

Dunaj. Kőrber je deputaciji avskultantov izjavil, da je v principu zadovoljen s povišanjem adiutuma avskultantov po treh letih na 1600 kron in po petih letih na 2000 kron.

Dunaj. Včera je v državnem zboru skušalo pregovoriti stranke, da bi zapostavile svoje nujne predloge na korist novemu nujnemu predlogu o vinski klavzuli. Socijalni demokratje so se uprli.

Dunaj. Dr. Wolffhardt je v zadevi Bratufa vložil v državnem zboru interpelacijo.

Dunaj. »Narodni Listy« potrjujejo vest, katero je »Slovenec« že pred dnevi prinesel, da namerava Kőrber demisionirati in da bo njegov naslednik grof Coudenhove.

Budimpešta. Pri državnozbornski volitvi v dedesderskem volilnem okraju bil je s petimi glasovi večine izvoljen poslanec prof. Scerny proti Košutovemu kandidatu Herbanu.

Praga. Poslanec Klofač v kratkem odpotuje v Ameriko agitirat mej ondrotnimi Čehi.

London. Poveljnik angleške armade lord Roberts je demisioniral.

Pariz. V bonapartistički stranki je razdor. Poslanec marki de Dion je prišel nastopati za republiko s konzulom na čelu. Kandidatom za konzula je proglasil princea Viktorja Napoleona.

Steyr. Pri včerašnji državnozbornski dopolnilni volitvi pete skupine v Steyru je izvolien kandidat katol. ljudske stranke župnik Jurij Baumgartner.

Kristianija. Zbornica je zavrgla predlogo o volilni pravici žensk.

Berolin. Državni zakladnik pl. Stengel je včera v nemškem državnem zboru povedal, da bo po njegovem mnenju znašal državni deficit za tekoče leto 200 milijonov mark.

Port Arthur. Korejanskega zunanjega ministra so usmrtili. Po vsej deželi so zadovoljni, ker je bil minister podkupljen, a se ne ve, ali od Rusov, ali od Japoncev.

Požun. Umrli je fml. knez Lamoral Thurn-Taxis, imejitelj 9. huzarskega polka.

London. Reuterjeva pisarna javlja iz Tokija: Močna ruska eskadra, sestavljena iz osem vojnih ladij, med katerimi sta dve prvega reda, priplula je v Kemulpo. Sodi se, da hoče Rusija na ta način podpreti svoj odpor proti otvoritvi pristanišča Jougamfo. Trdi se, da je Rusija zapretila Koreji, da izkroca 3000 mož, ako ista ne bo hotela poslušati njenih opominov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. decembra.

»Gospodarska zveza«. Danes popoldne je zboroval v Ljubljani izredni občni zbor »Gospodarske zveze«, ki se je bavil z izpremembo pravil, katero zahteva preosnova zadružništva po novem zadružnem zakonu. Kolik obseg je že doseglo naše zadružništvo se pač razvidi dovolj jasno iz tega, da šteje sedaj »Gospodarska zveza« 208 zadržug med svoje člane. Od teh je 123 denarnih zadržug. Letošnje leto je bil napredek »Gospodarske zveze« zopet velik. Na novo je pristopilo letos že 38 zadržug. Od teh je 21 denarnih zavodov (15 na novo ustanovljenih). Ker dobi po zakoniti preosnovi zadružništvo ugodno pravno podlago, je »Gospod. zvezi« zagotovljen še večji napredek.

Makedonska junaka v Trstu. Iz Trsta se nam poroča: Občni zbor političnega društva »Elinost« v Trstu, vršil se je v nedeljo v prostorni dvorani »Narodnega doma« pri sv. Ivanu, ki je bila natlačena. Predsednik prof. Mandić ni še nikdar tako ostro govoril proti vladi, ki je privedla tržaške Slovence do tako neznosnega stanja. Sklenil je svoj govor z besedami: »Skrbeli bomo za lastno kožo!« Navzoča Makedonca, Rus in Bolgar, bila sta predmet najprisernejših ovacij. Navzoča sta bila na odru ves čas zborovanja. Že ko sta prišla na oder, tresla se je dvorana vzklikov: »Slava junakom!« Tu bi morali biti navzoči Ljubljandčanje, da bi bili slišali klice ogorčenja, ko je prof. Mandić omenjal, da je prepovedal v Ljubljani baron Hein tako predavanje. In ko je Rus čital svoje poročilo o grozotah v Makedoniji, brisal si je navzoči narod solze in slišati je bilo tiho ihtenje.

Hvaležno se je Rus spominjal gospe dr. Jenkove, kateri so zborovalci vzklikali: Živio! — Po predavanju smo ostali še nekoliko v družbi z makedonskima junakoma, močan zbor pa je prepeval narodne. Pozabiti tudi ne smemo, da nista mogla junaka verjeti, da tržaški Slovenci nimajo šol. »Kako je to mogoče v Avstriji«, vzkliknil je eden, »ko mi v Bolgariji vzdržujemo še Turkom turške šole?« Opisati ne morem ovacij, ki so jih naši prirejali junakom ob slovesu. Zatrjevala sta, da takega navdušenja nista pričakovala v Trstu. Danes sta odpotovala v Rim. — Dr. Tresić je prečital iz Garibaldijevega pisma odlomek, da Italija ne bo nikdar se povečala na škodo drugih narodov in zatrdil, da mu je Garibaldi obljubil, da se tudi on udeleži s svojimi Garibaldinci vstaje v Makedoniji proti Turkom. Živela Makedonija!

Sestanek »Leonove družbe«. Sinoči je poročal dr. A. Ušeničnik o verskem naziranju francoskega abbeja prof. Loisyja. Po predavanju se je razvil živahen razgovor. Kanonik Kalan je pojasnjeval, kako je predavanje pokazalo filozofično ozadje za prežalostne francoske razmere. Dr. Krek je povdarjal, kako kantomstvo, ki se širi po Francoskem, mora končno razdajati vse verstvo in kako krščanstvo, prepo-

jeno s takim duhom, ne more imeti v sebi ne socialne, ne politične sile. Krivda Francozov je ta, da niso poslušali Leona XIII., ko jim je priporočal filozofijo sv. Tomaža. Druga stvar pa je, da se mora med katoličani poglobiti in razširiti biblični študij. Francozje — razkladal je dr. E. Lampe, — se najrajši navdušujejo za fraze, religijo presoja jo le s estetičnega stališča, zato nimajo tiste resnobe in energije, ki je treba v velikih bojih. Dr. M. Opeka je poročal o francoski apologetiki, da je mnogo dobre, a da Francozi rajši gredo za modo, ki je ravno importirana iz protestantovske Nemčije. — Večerni sestanki »Leonove družbe« nudijo toliko interesantnih in izobraževalnih razgovorov, da so vredni vsega zanimanja izobraženih krogov. — Prihodnji sestanek bo že v sredo, 16. t. m. Predaval bo prof. dr. J. E. Krek o poezijah Silvina Sardenka.

Osebnosti. Cesar je podelil mestnemu nadkomisarju v Ljubljani, g. Jakobu Tomcu, zlat zaslužni križec s krono. — Veliki vojvoda solimarski je podelil komornemu pevcu g. Francu Navalu Pogačniku zlato svetinjo za umetnost in znanost. — Poveljnik 12. infant. brigade, generalni major Lotar pl. Hortstein, je prišel včera iz Gradca v Ljubljano. Stanuje pri »Slonu«. — Naučni minister je imenoval članom centralne komisije za obrtni poduk predsednika kranjske trgovske zbornice, g. Jožefa Lenarčiča. — Davčni praktikant g. Jožef Čepin je prestavljen iz Celja v Konjice, g. Anton Cvahte pa iz Konjic v Celje.

Podeljena je župnija Ljubno č. gōsp. Gašperju Vilmanu, župniku v Kolovratu.

Umeščen je bil danes na župnijo Sodražico č. g. Frančišek Traven, doslej kapelan v Šent Juriju pri Kranju.

Poneverjenje na pošti v Renčah. O poneverjenju poštne upravitelje Marije Stanonik se poroča, da je tekom kratkega časa poneverila 1700 kron.

Pozor pred laškimi nakanami! V nedeljo se je imelo vršiti v Zagreju posvetovanje, kako preprečiti preteče poslovenjenje vasi sv. Martin na Krasu, podobčina zagrejska. Meša se v to reč »Lega Nazionale«. V nedeljo se posvetovanje ni vršilo, ker je bil protestni shod v Gorici, ali vršilo se bo v kratkem.

Vstop na peron dovoljen? V svoji zadnji četrtkovni številki priobčuje celjska »vahtarca« vest, da je namestništvo v Gradcu razveljavilo obsodbo, vsled katere je bil neki celjski privatni uradnik obsojen na zapor, oziroma na denarno kazen, ker je brez vstopnice šel na peron celjskega kolodvora, da odda pismo v ondnotni poštni nabiralnik. Namestništvo je baje razsodbo razveljavilo kot v zakonu neutemeljeno, ker oni konec perona spada med one kolodvorske prostore, ki so določeni za občinstvo.

Novice iz Amerike. Zaprte papirnice. V državah Nove Aglije in New Yorku so zaprli vse polno papirnice. International Paper Mill Co. zaprla je 28 svojih tovarn v državi New York za teden dni. 15.000 delavcev je brez dela. — Ponesrečil se je na Mohavku Jan. Molc, doma iz Kota. — Strajk premogarjev v severnih premogovih okrajih države Colerado bode v par dnevih končan. — Razstrelba nitroglicerina. V Keystonskeji tovarni nitroglicerina pri Emporium, Pa., se je pripetila razstrelba male količine nitroglicerina. Pri tem sta bila J. Morse in H. Cruikshank usmrčena, dočim je nekemu G. Nickersonu odtrgalo nogo. — Žrtve svojega poklica. Iz Omaha, Nebr., poročajo: Pri požaru, kateri je razdejal poslopje velike trgovske trrdke Allen Brothers, bili so usmrčeni štirje gasilci, kateri so padli v ruševine, ker se je vdrl pod. Požar je napravil za 300.000 dolarjev škodo. — Ponesrečeni Slovani. V Ferguson-premogokopu v Dunbaru, Pa., je vsled eksplozije usmrčenih 12 premogarjev in mnogo težko ali lahko ranjenih. Med mrtvimi so sledeči Slovani: Andrija Kosir, Petar Sikora, Mihael Haverščak, Mihael Sikora, Josip Oklan, Ivan Dravič. Težko ranjeni so: Mihael Kovačič, Mihael Barčič, Ivan Petrič, Josip Dovčak. — Nezgoda na železnici. Na Pan Handle-železnici ponesrečil se je vlak, na katerem se je vozila dragocena živina v St. Luis, kjer bi morala biti razstavljena. V snegu je vlak zavozil v nek drug vlak, ki je stal na tiru. Vsa živina je bila usmrčena. Osobju se ni ničesar pripetilo. — Vsi brzojavni uslužbenci v Zedinjenih državah Canadi in Meksiki, broječi 15.000 mož, bodo zahtevali zvišanje plač in manj delavnih ur. Če se njih zahte vram ne bo ustreglo, bodo posledica zmeš-

Uslužbenici bodo zahtevali csemurni delavnik in najmanj 75 dolarjev na mesec. — Pijanost in poroka. Daset minut pred svojo poroko zagovarjati se je moral lekarnarski pomočnik Tom Conkey v Jefferson Market sodišču radi pijanosti. Pred poroko se je napil od veselja, da bo dobil ženo, radi česar so ga zaprli. Sodnik ga je končno oprostil, nakar je tekel, kolikor so ga mogle nesti noge, k svoji izvoljenki in od tam z njo zajedno k drugemu sodniku, kateri ju je zvezal do ločitve. Tako človek uide manjši nevarnosti, da se podá v večjo.

— O nesreči na Savi se nam še poroča: V Dolskem pri Dolu je navada proti poldnevni peljati pošto in ljudi čez Savo na postajo Laze. Še predno je v ponedeljek prišel čoln v glavno strugo, se čoln nasloni na neko drevo, voda ga prevrne in vseh sedem oseb pade v vodo, globoko do 3 m. Pošta je šla vsa po Savi. Rešili so 6 ljudi. Utonila je samska Matilda Leinfellner iz Ljubljane. V čolnu je bilo 5 moških in 2 ženski; 4 moški so veslali, 1 je z drogom porival in čolnu dajal smer. Drog se zapil v rušno, 4 veslači čoln hitro naprej porinejo, drog možu voda vzame iz rok. Deroče vode močni veslači niso kos, pritisne jih k drevesu in čoln se prevrne.

— Tridesetletnica slovenskega posojilništva. »Slovenska zadruga« je v svoji zadnji številki praznovala 30letni obstoj združnega zakona in najstarejše slov. posojilnice, ki so: 1. obrtno pomožno društvo v Ljubljani, in posojilnice: 2. v Ljutomeru, 3. pri Sv. Jakobu v Rožni dolini, 4. v Šoštanju, 5. v Mozirju in 6. v Metliki, vse že stare 30 let in več.

— Umrl je v Celju g. Blaž Trček, v Mozirju pa bivši trgovec gosp. Ivan Tribuč. — Umrla je gospa Frančiška Budin, soproga g. Ant. Budina, klesarskega mojstra iz Mirne.

— Zastrupila se je v Trstu 39letna Ivanka Fernetič. Vzrok: beda, nastala po moževi smrti.

— V sneg zašel je na poti iz šole v Trebnjem učenec Karol Hren. Našel ga je g. Hubert Ruprecht, ki je bil ta čas na lovu. Tako je bilo dečku rešeno življenje.

— Premog, znatne množine, so našli pri sv. Gregorju na Dolenjskem.

— Narodno obrobano društvo baje snujejo celjski Slovenci.

— Iz Kranja. Na praznik Brezmadež. spočetja smo imeli pri slovesni maši v župni cerkvi izreden umetniški užitek. Pela se je instrumentalna maša Hladnikova »Missa solemnis, op. 38.« Ona boječnost in negotovost, ki smo jo opazili pri prvi instrumentalni maši, je izginila in pevski zbor je tvoril z orkestrom harmonično celoto. Prav krasno se je slišal vpleteni sopran-solo s spremljevanjem gosli. Kakor čujemo, se bo menda tudi na sveti večer pela instrumentalna maša. Da imamo tako izbornen pevski zbor in dovršen orkester, gre hvala neumornemu trudu organista g. Mohorja in požrtvovalnemu delovanju strokovnjaka v glasbi č. g. Hybáška. Le tako naprej!

— Lovčeva smrt. Iz Bele peči. Ja res bela naša peč. Nad 1½ m snega imamo. Snežilo je skoro 14 dni neprenehoma. Stari ljudje tega že dolgo ne pomnijo. Kot prva žrtev je padel rudokop Jos. Eichleter, domačin. Pretečeni petek ob 4. zvečer je šel na divje kože in zešel. Sele ob 3. uri v soboto jutraj so ga našli na pol mrtvega, eno uro od doma, naslonjenega na neko smreko. Ko so ga nesli domov je umrl. Govori se, da bi ga bili lahko rešili, če bi ga bili v pravem času začeli drgniti. Mesarila — pardon — obducirala ga je slavna komisija šele v torek, na praznik M. B., akoravno se je nesreča takoj naznanila, gotovo pa pravčasno. Kdo je kriv, ne vemo. Mislimo pa, da bi se bil vendar lahko dobil kak drug dan za to. Ali so pa gospodje pozabili na praznik, ali pa vsaj na ljudstvo. Čakati je bilo skoro 3 dni, da smo z veliko silo sploh odgovor dobili. Toliko sedaj.

— Samomor v vodnjaku. O tem se nam še poroča: V petek jutro je zapustila dom, ne da bi koga obvestila, še mlada za konska Ivana Kocijančič, stanujoča v Rojanu pri Trstu. Zapustila je hišo baje vsled vednih domačih preprirov zbehana in obupana. Štiridnevno iskanje izgubljene je ostalo brezuspešno. Ko je pa v torek opoldne žena posestnika Antona Ferluge v svojem vodnjaku zajemala vodo, je opazila s strahom, da se drži vedra dvojice človeških nog. Naglo poklicana ognjegasma straža je izvela iz vodnjaka mrtvo truplo, ki je bilo takoj spoznano identično s pogrešano Kocijančič. Zapušča moža in enega fantiča. V žepu utopljenkega krila so našli listek, napisan s črnolom. Listek je napisan z jako energičnimi potezami, kar priča, da se pokojni ni tresla roka, ko ga je pisala, t. j. le malo časa pred smrtjo, le stavki so nekako pretirani. Listek se glasi: »Z Bogom soprog moj! Moj sin, tebi zadnji pozdrav. Radi one . . . (tu označa osebo) . . . ; oni so krivi moje smrti. Z Bogom, z Bogom soprog! Dragi sin . . . poslednji pozdrav . . . Ta listek nesite na policijo«. Na željo

Kocijanovo so pustili truplo utopjenke doma. Pokojni je bilo 32 let. Bog nas varuj družinskih preprirov!

— 50 let zdravnik. Dne 2. dec. je slavil petdesetletnico, odkar je postal doktor zdravilstva, emeritirani primarij graške mest. bolnišnice, ces. svet. dr. Ivan Ertl. Jubilar je rodom Mariborčan in je bil rojen l. 1828.

— Iz Pišce pri Brežicah. »Grazier Tagblatt« ve poročati dne 19. dec. t. l. o podpisnem različni reči. Ker je ta dopis popolnoma lažljiv in do pišce izmišljen (samo to je res, da sem prestavljen iz Starega trga v Pišce), ne smatram ga vrednega, da bi mu odgovarjal. Le toliko resnici na ljubo: 14. srn jaz še v svojem življenju videl nisem, ker nisem imel časa, se baviti z lovom, ustrelil pa še nisem nikdar nobene. — Pišce, dne 6. decembra 1903. — Fr. Planinc, kaplan.

— Povodenj. Vode nadalje upadajo. Ljubljana je od večerj upadla za 10 cm. Če preneha južno vreme, bo voda v par dneh z barja zginila. Skoda, katero je voda napravila, je velikanska. — Velika voda je preplavila pretečeni teden Moste, Mengeš in Trzin. Take še ljudje ne pomnijo. Ni čuda, če je šel dva dni, da je skoro ves sneg stopil. Voda je bila tolika, da so se morali šolski otroci v ponedeljek dopoldne z vozovi domov odpeljati iz šole, popoldan se je pa moralo s podukom sploh prenehati. — Večerj popoldne je bila zopet odprta tovornemu prometu železniška proga Beljak-Pontafel. Osební promet je bil prekinjen le malo časa. — Furlanska dolina ob morju, kakor poročajo iz Tržiča, je pod vodo. O morju molijo ribiške koče iz bičja, kakor tudi drevje le svoje vrhe iz globoke vode. Vasi Pieris in Turjak sta pod vodo skoro 2 m. Soča pa se vali ogromna in močna proti morju in odnaša vse, kar jej pride na pot. Olesla je okoli 50 m. širine tira furlanske železnice, poplavlja železniški in vozni most. Promet na furlanski železnici je bil 7. t. m. ustavljen, in sicer osebni in tovorni. V torek so stavili v promet dva vlaka iz Červinjana do Ville Vicentine in od Pierisa do Tržiča. Poprave na furlanski železnici bodo trajale kakih 10 dni in dotlej ne bo direktnega vlaka z Benetkami, ne vlaka od Tržiča do Červignana. Tudi po drugih krajih Furlanije so trpeli vsled vode.

Ljubljanske novice.

Upravni svet Vincencijeve družbe v Ljubljani je v seji dne 9. dec. z obžalovanjem vzel na znanje, da se je vsled visoke starosti predsedstvu odpovedal za družbo velezaslužni stolni dekan And. Zamejic ter je na njegovo mesto soglasno izbralo dosedanjega podpredsednika prelata in mestnega župnika pri sv. Jakobu, kanonika Jan. Rozman-a; podpredsednikom je bil izvoljen g. J. Roeger, predsednik stolne Vincencijeve konference. — Prihodnjo nedeljo bo ob 7. uri zjutraj v Marijanišču sv. maša in skupno sv. obhajilo za brate sv. Vincencija in za podpirane uboge, zvečer ob 6. uri pa je v Marijanišču občni zbor.

Cesarjev spomenik v Ljubljani. Prvo darilo 800 K za osnutek cesarjevega spomenika v Ljubljani je dobil gosp. Svitoslav Peruzzi, akad. kipar na Dunaju, drugo (600 K) g. Fran. Berneker, akad. kipar na Dunaju, tretje darilo (400 K) gosp. Ivan Meštrovič, akadem. kipar na Dunaju. Gosp. Peruzzi je sin umrlega posestnika na Barji, Martina Peruzzijsa.

Kranjsko društvo za varstvo živalij je dalo letos napraviti več skrinjic za nasipanje hrane ptičjem in jih pustilo po mestih in dvoredih in sprehajališčih na primeranih mestih postaviti. — Ta naprava naj bi se tudi po deželi od tega in od loveških društev oskrbela za ptiče zlasti ob zimskem času, ko žival prezeba in strada.

Zidarska dela se izvršujejo pri novem stranskem vhodu frančiškanske cerkve in pri poslopju mestne hranilnice. Pri prvem napravil se je zidan vhod s stopnjicami in streho, pri drugem grade požarni zid.

Za Vegov spomenik v Ljubljani je daroval častniški kor železniškega polka v Kornenburgu 100 K.

Obolela je županja gospa Milica Hribar. — Kakor čujemo se je zdravje ravnateljke prisilne delavnice g. Poljanca znatno zboljšalo. Prvotno mnenje, da ga je zadela kap, se ni potrdilo.

Umrla je v Vodmatu štev. 21 Terezija Juvan.

Tatvine. Francu Herletu, posestnikovemu sinu v Terzinu št. 53, je bil na sejmišču ukraden havelok, katerega je bil obesil na kostanj. — Jožefu Oglušcu, postreščeku v Križevniških ulicah št. 7, je bil iz skladišča na sv. Petra cesti št. 15 ukraden suknjič. — Hlapcu Antonu Kolencu iz Kostanjevice so bili v noči od 8. na 9. t. m., ko je prenočeval v hlevu »pri Figovcu«, okrađeni čevlji.

Izseljevanje. V Ameriko so se odpeljale večerj tri osebe, iz Amerike pa sta prišli v Ljubljano dve osebi.

Sneg in mestna elektrika. Zidnji sneg je napravil posebno mnogo škode napeljavam mestne elektrike. Dase vse saj provizorično popravi, treba bo okoli 14 dni. Naprošeni smo to javiti občinstvu, ki se pritožuje, da po nekaterih delih mesta ne goré žarnice in ki naj torej blagohotno potrpi.

Semenj. Dne 9. t. m. bilo je na sejm prignanih 823 konj in volov, 314 krav in telet, skupaj 1167 glav. Kupčija je bila pri govedi prav dobra, pri konjih dobra, ker so prišli po govejo živino Moravci in Nemci, po konje pa Lahi.

Svetovnoznani rokoborec in atlet Ante Tomasevič, po rodu Hrvat iz Sioja v Dalmaciji, pride jutri v Ljubljano. V veliki dvorani Sokola nam bo predstavljal grškormsko borbo. Braniti mora srebrni pokal in čestni pas, ki ju je izvojeval na internacionalni rokoborbi na Dunaju. Doslej je premagal še vse najznamenitejše rokoborce: Nemca Hitzlerja, amerikkanskega zamorca Sandersa, bavarskega herkulasa Kramerja, Rishbacherja, Vojtoviča, Zwickerja in druge. Kot zmagovalac je Tomasevič dolžan, da stopi na bojišče v vsakim, ki ga pozove na boj. Vendar ima pravico, da določi kraj in čas boja. Naš jugoslovanski junak je odločil, da se prihodnje borbe vrše v Ljubljani, Zagrebu in v Reki. Pred kratkim ga je pozval znameniti tržaški rokoborec Nino Medea, katerega je pa Tomasevič z lahkoto premagal na Dunaju. Pozvan od Nemcev Ditrichberga in Brandeta hoče Tomasevič s prvim stopiti na bojišče v Ljubljani, z drugim v nedeljo v Zagrebu. Oba sta mu enakovratna atleta in rokoborca, vendar ne dvomimo, da tudi ta dva zmora Tomasevič, katerega sila in teža še vedno raseta. Danes tehta 109 kg. — Borba se vrši jutri, v petek, dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer v »Narodnem domu«. Hkratu koncertuje slavna društvena godba Vatopnice ima v predprodaji g. Sašark. Cene so sledeče: sedeži prve vrste in na galeriji po 2 K, sedeži druge vrste po 1 K in stojišča po 60 vin.; dijaške in garnizijske vatopnice po 30 vin.

Obrti v Ljubljani. Meseca novembra so priglasili na novo obrte: Franc Iglič, tiskarstvo; Avgust Mrzlikar, trgovec z razglednicami; Elizabeta Cerne, gostilničarstvo; Marija Tavčar, popravilanje modrocev; Ivan Lakošeljac, trgovina z vinom; Mat. Strkovič, prodaja papirja; Frančiška Izanc, popravilanje modrocev; Leopoldina Kunaver, izkuh. — Odpovedali so obrte: Marija Stampf, galanterijska trgovina; Frančiška Zamejce, pekarstvo; Albina Koch, trgovina s papirjem; Marija Pezdir, branjerija.

Književnost in umetnost.

* Repertoar slovenskega gledališča. Danes je repriza Lotharjeve satirične komedije »Kralj Harlekin«. V soboto je premijera velike opremne igre »Pot okoli zemlje v 80. dneih«, ki se je pripravila predvsem za božične praznike ter so se izdali ilustrirani plakati.

Izpred sodišča.

Za učitelje važna razsodba upravne sodišča. Gospod Matevž Žgajner, učitelj in šolski vodja v Resniku pri Žrečah postal je vsled dekreta od 28. okt. 1898 št. 876 definitivno nastavljen učitelj v okraju Sežana na Goriškem. S 1. marcom 1902 podelil mu je štajarski deželni šolski svet mesto učitelja in šolskega vodje v Resniku ter se mu je nakazala plača po I. stopinji. Prošnja Matevža Žgajnerja, da bi se mu plača po II. stopinji odkazala, se je pa z odlokom od 15. sept. 1902 št. 5292 odklonila in je to odločbo dež. šolskega sveta tudi ministrstvo za uk in veronauk z naredbom od 20. decembra 1902 št. 40307 potrdilo, češ, da gosp. Žgajner ob času, ko je stopil zakon od 19. sept. 1899 št. 73 dež. zak. za štajarsko, na katerega je bil on v svoji prošnji opiral, v veljavo, še ni bil v učiteljski službi na štajarskem; določba § 2 tega zakona pa, da ima veljavo samo glede učiteljev, kateri so ob času, ko je ta zakon stopil v veljavo, službovali že na štajarskem. Zoper to odločbo vložil je g. Matevž Žgajner po dr. Ivanu Dežku odvetniku v Celju, pritožbo na upravno sodišče, katero je odločbo dež. šol. sveta, oziroma ministrstva pri obravnavi dne 2. dec. t. l. kot protizakonito razveljavilo.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Velikanska sleparstva so zasledili v New Yorku pri zavarovanju davkov. Defraudacije znašajo 600.000 dolarjev. — Umrl je nadškof v Valenciji kardinal Herrero. — Imenoval je svetí oče msgr. Radu grško-katoliškim škofom v Velikem Varadinu. — V obravnavi svetovaelavske posojilnice je končano dokazovanje. Porotnikom je pred-

loženi 68 vprašanj. — Sultan ima raka. Sultan trpi, kot poroča listu »The World« njegov dunajski poročevalec, vsled drevesnega raka. Pravijo, da se brani podvreči se potrebni operaciji. — Nov list »Schwarz-gelb« prične v kratkem izhajati na Dunaju. — Izgnana anarhista. Svicarski zvezni svet je izgnal ruska anarhista Burceva in Krakova. — Panamski prekop se zgradi. Predsednik Roosevelt je že podpisal dotično pogodbo s Panamo. — Mongolci se mobilizirajo. Mongolski knez Adatsin je dal povelje, mobilizirati svoje čete, katere izvežba z japonsko pomočjo. Mongolski knez razpolaga s 30.000 možmi. — V obravnavi radi umorov židov v Kišinevu so predlagali zagovorniki, naj se obravnava prekine in naj se še vrši prepreiskava, da se dobi prave krivice, ki niso obtoženci. Ker je bil predlog odklo-njen, so zagovorniki odložili zagovornístvo. — Nemški cesar se bo vozil v mesecih marcu ali aprilu po sredozemskem morju. Tako so mu nasvetovali zdravniki. — Češko privatnogimnazijo bodo ustanovili Čehi v Moravski Bili cerkvi. — Poraz Čunguzov. Iz Port Arthurja se poroča, da je proti Čunguzem ob reki Sivo odposlana ekspedicija, te porazila. Uradna kineška poročila poročajo, da je obšlo 200 Čunguzov mrtvih na bojišču in istotoliko ranjenih. — Demonstracije proti Nemcem so bile v Kromerizu. — Samomor polkovnika. V Slnunu se je ustrelil turški polkovnik Naili Beg.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 10. decembra. Ko so v današnji seji bile prečitane došle vloge, kar je trajalo okoli eno uro, je zbornica nadaljevala razpravo o nujnih predlogih glede spremembe ustave. Dotične nujne predloge so uložili, kakor znano poslanci dr. Fořt, Ellenbogen in Romanczuk.

Dunaj, 10. decembra. »Slovanska zveza« je danes sklenila, da bo glasovala za nujnost dr. Fořtovega predloga za premembo ustave, da tako da duška svojemu prepričanju, da se bodo sedanjie nezdružne politične razmere ozdravile le, ako se uvede splošna in enaka volilna pravica in ako se obenem varuje narodna avtonomija.

Dunaj, 10. dec. Vlada je sprejela na znanje ustanovitev republike Panama.

Dunaj, 10. dec. Danes ima državni zbor zadnjo sejo. Predložen bo tudi nujni predlog glede odprave vinske klavzule.

Dunaj, 10. dec. Körber je bil danes v avdijenci pri cesarju.

Budimpešta, 10. decembra. Odsek drž. zbora je sprejel načrt zakona za provizorično uravnavo trgov. pogodbe z Italijo. Tekom debate je izjavil trg. minister, da bo vlada sklenila le tako pogodbo, ki bo varovala interese vinske produkcije. Vlada želi provizorično pogodbo skleniti na kolikor mogoče kratek čas in odstraniti vinsko klavzulo, ostale točke pa obdržati. Načrt zakona ne pre-judicira samostoj. carinskega ozemlja, katerega ustanovitev je odvisna od naravnega razvoja stvari.

Pulj, 9. decembra. Večerj so spustili tu v morje novozgrajeni križar »Sanet Georg«.

Trst, 9. dec. »Narodni dom« je pod streho.

Belgrad, 10. dec. General Cončev, eden glavnih vodij makedonskih vstajev, je bil tu tri dni. Večerj se je odpeljal na Dunaj. Boris Sarafov, ki pride danes sem, bo potoval po Evropi in pride, kakor se čuje, v kratkem tudi v Ljubljano.

Lisabona, 10. decembra. Gotovo je, da se ustanovi špansko-portugalska zveza. Kralj Alfonz pride sem ter bo slovesno sprejet.

Peking, 10. dec. Rusija nadaljuje z utrdkami v Mandžuriji. Francoska se je ponudila, da posreduje mej Rusijo in Kitajsko.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji kračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Veterevi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
9. 12. 1903.	733,6	3,1	brezveir.	oblačno	
7. jutro	733,2	2,6	sl. ssvzh.	oblačno	0,0
2. popol.	732,5	5,1		del. jasno	

Razpis.

Za podtajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

Išče družbin prvomestnik gospoda, ki bi voljan bil posvetiti svoje moči temu narednemu naporu.
Jako vstreženo bi prvomestniku bilo, če se dotični gospod blagovoli oglašiti v njega stanovanju: biša lekarnar Josip Mayr, svetega Petra cesta št. 2, II. nadstropje na vodo — od četrtega 10. t. m. do srede, 16. t. m. Vredstvena seja bode namreč v četrtek, 17. decembra.

Prodajalka

izurjena v trgovini mešanega blaga se sprejme takoj.

Ponudbe pod št. 90 na upravnishvo tega lista.
1622 3—1

1634 1—1

Zadruga gostilničarjev, kavarnarjev itd. v Ljubljani uljudno naznanja žalostno vest, da je večletni član, gospod

Fran Rozman,
gostilničar in posestnik,

v torek dné 8. dec. t. l. ob 2. uri popoldne po dolgi mučni bolezni preminul.
Naj v miru počiva!
Ljubljana, dne 10. decembra 1903.

1634 1—1 **Zahvala.**

Za vse izkazano srčno sočutje povodom bolezn in srčni moje ljube soproge, oziroma matere, sestre, svakinje, gospe

Terezije Kozak roj. Komotar

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo drage ranjce k večnemu počitku, izrekam tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancom v lastnem in v imenu svojih nedoletnih sinčkov svojo najiskrenejšo zahvalo. Istotako se zahvaljujem vsem darovalcem prelepih vencev ter vsem obiskovalcem, ki so tolažili ranjco ob bolezn ter onim, ki so mi izražali svoje sožalje bodisi na katerikoli način.

Posebej se zahvaljujem g. župana in gospe občinske svetovalce, kakor tudi mesarske mojstre, ki so ob krsti svetili, c. in kr. topničarske podčastnike in gg. pevce društva »Ljubljana« za ganljivo petje.

Vsem skupaj Bog povrni.

Ljubljana, dné 8. decembra 1903.

Josip Kozak,
hišni posestnik, mesar in obč. svetovalec.

N. Hoffmann
Ljubljana, Mestni trg št. 12.
od leta 1839. obstoječa turška

priporoča sl. občinstvu svojo bogato zalogo drsalk, vsakovrstnih žepnih, kuhinjskih in namiznih nožev, škarij, gumi-čevlji najboljše vrste, kakor tudi vse druge v

nožarsko stroko

spadajoče predmete.

Tu se tudi vsa popravila in brušenje najboljše izvrše.

Najboljšo postrežbo in zmerne cene zagotavljajoč se mnogobrojnemu obisku priporoča z velespoštovanjem

Mari Halan,
imejteljica turške.

1593 3—2

Umetnijski zavod za slikanje na steklo

B. ŠKARDA v Brnu.

Izdeluje zlasti:
cerkvena okna različne izviršitve, gonci in strokovni svet brezplačno. Osemkrat odlikovan s prvimi darili

Janeza Jrdine
zbranih spisov

je pravkar izšla prva knjiga:

Bahovi
buzarji in Iliri.

Prezanimiva epizoda iz južno-slovanske zgodovine.

Knjiga, važna za vsakega zavednega Slovenca.

Cena H 3—, po pošti H 3-20.

Založil L. Schwentner
v Ljubljani.

1651 41

Naznanilo otvoritve in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu v mestih in na deželi uljudno naznanjam, da sem pred kratkim otvoril

„restavracijo na pošti“

ki je vsestranski urejena v udobnost p. n. gostov. Poskrbljeno je za najboljša naravna vina, izborna topla in mrzla jedila po primerno nizki ceni.

Tu kakor tudi v Šoštanju imam svoji novourejeni

mesnici,

kjer morem ob vsakem času slav. p. n. odjemalcem postreči z okusnim svežim blagom. Zagotavljajoč slavnemu p. n. občinstvu najsolidnejšo in najtočnejšo postrežbo in proseč mnogobrojnega obiška

beležim z najodličnejšim spoštovanjem

Ivan Habjan
lastnik „restavracije na pošti“
v Šmartnem na Paki (Štajarsko), 2 minuti od železn. postaje Rečica (Riezendorf).

Göška pivovarniška akcijska družba v Gössu pri Leobnu

si usoja uljudno naznaniti p. n. restavraterjem, gostilničarjem in slav. p. n. občinstvu, da se nahaja njena novo urejena pivovarniška zaloga za Kranjsko odslej na Sv. Petra cesti 47 (Hafnerjeva pivovarna)

Transito-klet v Vodmatu.

1630 2—1

Kontoristinja

zmožna nemške in slovenske stenografije, želi vstopiti v službo s 1. januarjem 1904.

Naslov pové iz prijaznosti upravnishvo tega lista.

1619 3—2

796 10—2

Zahtevajte

brezplačno in franko
moj ilustrirani cenik z več ko 200 podobami

ur, zlatega in srebrnega blaga in godbenih reči

HANNS KONRAD
tovarna za ure in izvozna trgovina
Most št. 520, Češko.

Nik.-rem. ura gl. 2,50
5.—, 5,50. Za vsako uro 3 leta pism. jam.

Ernest Hammerschmidt - a nasledniki

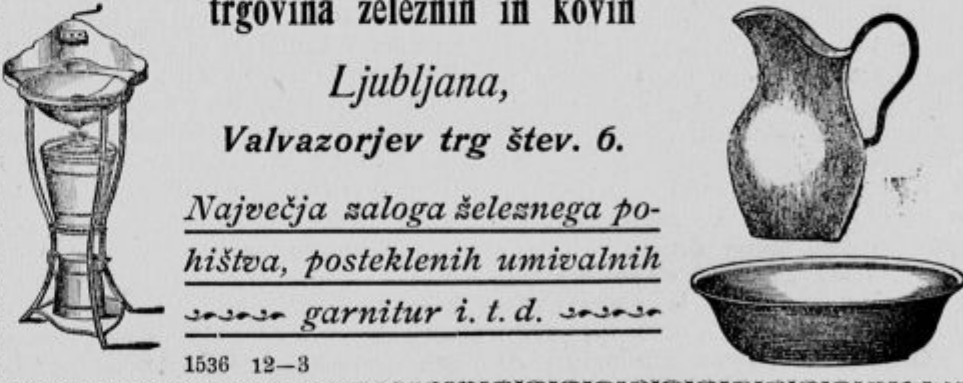
Madile, Wutscher & Co.

trgovina železnin in kovin

Ljubljana,
Valvazorjev trg št. 6.

Največja zaloga železnega pohištva, posteklenih umivalnih garnitur i. t. d.

1536 12—3

Posebni parte se ne bodo izdajali.

1625 1—1

Josip Jarc, veleposestnik, naznanja v svojem in v imenu nedoletnih svojih hčerk **Frančiške** in **Anice** sorodnikom, prijateljem in znancom pretrčujočo vest, da je umrla iskreno ljubljena, nepozabna soproga, oziroma mati, sestra, svakinja in teta, gospa

Frančiška Jarc, roj. Oblak

danes, v sredo, dné 9. t. m. zjutraj ob pol sedmi uri po kratki, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 42. letu starosti.

Pogreb boče v petek, dné 11. t. m. ob dveh popoldne iz Leonišča k sv. Krištofu v Ljubljani.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v Preski in v Smledniku.

Blago pokojnico priporočamo v pobožno molitev in v prijazen spomin.

Med vodo, 9. decembra 1903.

Venci se hvaležno odklanjajo na željo pokojnice.

Kravate

Pentlje, Regatte, Ščiti za ovratnike (Kragenschoner).

Najnovejše! **Najnižje** tovarniške cene!

priporoča 1599 4—2

KAROL RECKNAGEL, Mestni trg 24.